

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 10. septembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 104.

Gospodarski boj Anglije proti Rusiji.

Dasi je napetost med Anglijo in Rusijo v zadnjih dneh popustila, vendar ni pričakovati, da bi se gospodarska borba, ki se je prej prikrito, v zadnjih časih pa bolj očitno vodila, ponehala. V čem obstojijo v bistvu momenti, ki diktirajo to borbo?

Kakor mnoge druge države, se je morala tudi Rusija posluževati za nabavo potrebnih kreditov Londona, ki je vodilni kapitalni trg Evrope. Velike londonske banke so dovoljevale kredite na rusko izvoženo blago in so dobro zaslužile tako na obrestih, kakor tudi na proviziji. Poleg bank je zaslužila pri tem prav dobro tudi angleška trgovina, ker je moralo blago po večini pasirati tudi angleške trge. Ne glede na to pa je Anglija ustavila podeljevanje nadaljnjih kreditov Rusiji, ker je mislila, da zadene s tem Rusijo na najbolj občutljivejšem mestu. Angleške velebanke ne samo, da so ustavile vsak kredit Rusiji, ampak so tudi ustavili reeskomptiranje menic ruskih trgovskih misij. Dasi so bili prepričani, da bo tako početje občutno škodovalo Angliji sami, so si vendar mislili, da bo angleško gospodarstvo to škodo preneslo, da je pa izmučena Rusija ne bo mogla prenesti. Z izstradano, gospodarsko uničeno Rusijo pa bo potem lahko paktirali.

Z isto vehemenco kakor finančna, se je začela med Rusijo in Anglijo tudi petrolejska borba, katera se tudi vodi že iz davnine, ki je pa v zadnjem času dobila ostrejšo lice.

Kakor znano razpolaga Rusija z zelo bogatimi petrolejskimi vrelci in mo-

ra letno velik del petroleja izvoziti v inozemstvo. Naravno, da gledajo inozemski petrolejski magnati z nevoljo na razvoj ruskega trga. Pisali smo že v Trgovskem listu, da je vsa svetovna produkcija in trgovina petroleja v rokah par velikanskih koncernov in sicer vodi v Evropi Royal Dutch-Shell, v Ameriki pa Standard Oil Co. off New York in ona of Nem-Yersey cel petrolejski trg. Premoženje samo zadnje družbe je vnešeno v zadnji bilanci z vsoto 1.365 milijonov dolarjev. Pač visoko vsoto, če pomislimo, če ceni Ford svoje premoženje v bilanci na samo 800 milijonov dolarjev. Med evropskim angleškim koncernom in ameriškim se je vnel hud konkurenčni boj. Nesoglasje med Anglijo in Rusijo se hoče uporabiti za konkurenčno propagando proti ruskemu petroleju. Zlasti se hoče otežkočiti prodajanje ruskega petroleja po ugodnih cenah in se tako težko škoduje in osili ruska petrolejska produkcija. Z uprav američansko reklamo se vodi boj proti ruskemu petroleju, ki zahteva milijonske žrtve z obeh strani.

Brez dvoma, da pomeni ta boj velikanski zastoj v razvoju ruskega gospodarstva in da bo zahteval od Rusije ogromnih žrtev, toda vprašanje je, ali si ne bo znala Rusija pri tem pomagati, da si za izgubljeni londonski trg najde drugje nadomestila. Ruska diplomacija nam je že pokazala, da si v zadregi zna prav spretno pomagati in ni dvoma, da bo znala tu prekaniti tudi zvitega Angleža.

* * *

Kreditne organizacije za odjemalce.

Sistem, o katerem mislimo danes razpravljati, je pri nas popolnoma nov. V inozemstvu, zlasti v Ameriki, a v zadnjem času tudi v Nemčiji, Švici, Avstriji itd. so gospodarski krogi s strahom opazovali padanje kupne moči odjemalca in nazadovanje konzuma v detaljnih trgovinah. Da ne bi prišlo do popolnega zastoja in katastrofe v proizvodnji, so iskali način, da se konzum zopet dvignile in da se trgovini privedejo kot kupci novi sloji, ki do danes radi pomanjkanja razpoložljivih sredstev niso mogli kupovati, oz. ki so trošili svoje majhne mesečne preostanke za nepotrebne reči. Da se takim slojem da možnost, da si nabavijo potrebne predmete, dasi nimajo momentano na razpolago gotovega denarja, so nastale razne kreditne organizacije, ki imajo namen odjemalcu pomagati. Te organizacije jim omogočajo kriti svoje potrebe takoj, odplačevati pa te nabave v mesečnih obrokih, ki morajo biti v razmerju z njegovimi prejemki. Res je, da so imeli ti poizkusi v začetku zagrizene nasprotnike, češ, da navajajo te metode odjemalca k izdatkom in da slabijo smisel za štednjo. Vendar je praksa pokazala, da ti pomisleki niso opravičeni in da se je ta sistem izredno razvil in prinesel koristi tako odjemalcu, kakor trgovcu.

Princip takih organizacij leži v tem, da se odjemalec, ki bi rad kupil nekaj na obroke, ne obrača neposredno na trgovca, temveč na organizacijo, ki mu v prav kratkem času dovoli kredit, seveda pod pogojem, da zadosti zahtevam, ki so pri kreditiranju običajne. Ta kredit organizacija ne izplača v gotovini, temveč izroči prosilcu blagovne nakaznice za znesek, ki ga je

zahteval. Nakaznice se glase na različne zneske in služijo kot plačilno sredstvo pri vseh trgovinah, ki so tako organizacijo ustanovile. Le krediti za živila in luksuzne predmete (zlato, srebro itd.) so izključeni.

Ti sistemi imajo za odjemalca kot za trgovca mnogo prednosti, ki jih hočemo tu v kratkem opisati. Za odjemalca so take institucije važne, ker pri njih lahko dobi kredit in si prihrani neprijetno pot k trgovcu, kate-rega mora prositi, da mu dovoli odplačevanje na obroke. Z nakaznicami, ki jih ima v žepu, stopi v vrsto kupcev z gotovino in ve, da ne bo moral plačati dražje za to, ker momentano nima denarja. Pristojbine, ki jih plača za kredit, so zelo nizke, a odplačevanje je urejeno na način, da ga ne obremenijo preveč.

Za trgovce so prednosti še večje. V prvi vrsti dvig konzuma v njihovih trgovinah. Sigurno je, da nastopajo kot kupci novi sloji, ki so dosedaj morali izostati in da se mora promet v trgovinah dvigniti. Ravno tako važno za trgovca je dejstvo, da nima s stranko, katera kupuje proti obrokom, ničesar opraviti. Vse posle, ki so v zvezi z kreditiranjem, evidenco, kontrolo in inkasom, izvršuje organizacija po modernih, strogo strokovnih principih. Trgovec si prihrani delo, osobje, skrbi itd., a kar je najvažnejše, eventualne izgube, ki bi utegnile nastati vkljub vsej previdnosti, ne zadenejo posameznika, temveč se pokrijejo iz rezerv organizacije.

Rezultati, ki so jih dosegli taki zavodi v Nemčiji, so izredno zadovoljivi, ker se je posrečilo s točno kontrolo in strokovnim inkasom znižati izgube na ¼ %. Razmere nas danes silijo, da vodimo stalno evidenco o odjemalcih, ki kupujejo na obroke, da pomagamo onim, ki svoje obveznosti točno izpol-

njujejo, da pa nastopimo strogo proti onim, ki položaj izrabljajo in oškodujejo trgovca, ki jim v dobri veri blago zaupa. Stroge evidence naj v bodoče izključijo vsekako nesolidno početje in obvarujejo trgovca nepotrebnih izgub.

Posebno pozornost posvečajo take organizacije inkasu. Ni dosti, da kreditiramo blago kupcu, temveč je potrebno, da se tudi inkaso vrši po gotovih principih, da se nastopa obzirno, ako je to opravičeno, da se pa uporabijo tudi vsa sredstva v slučajih, kjer zamude niso opravičene. Praksa nas uči, da so naši trgovci izgubili ogromno denarja prav zato, ker ne posvečajo inkasu dovolj pažnje, ali ga pa ne morejo izvrševati strokovno, ker jim za to ne zadostuje časa in zmožnega personala. Inkaso je vršiti po nameščencih, ki imajo za inkaso potrebno kvalifikacijo. Tudi tukaj pomaga organizacija, ki izvršuje inkaso strogo po kvalificiranih organih in vodi kontrolo nad vsemi odjemalci, ki kupujejo na obroke.

Tudi ljubljanski detaljni trgovci so prišli do prepričanja, da bi podobna organizacija mogla prinesiti koristi in so se odločili za ustanovitev Kreditne zadruge detaljnih trgovcev v Ljubljani, r. z. z. o. z., ki bo te dni začela z poslovanjem v svojih prostorih v Šelburgovi ulici 7/1. Ljubljana je prvo mesto v Jugoslaviji, ki je ustanovilo tako organizacijo, na trgovstvu pa je sedaj ležeče, da jo podpre in vzdrži.

Potrebna pojasnila o programu in delovanju zadruge daje rade volje načelstvo ustmeno ali pismeno in vabi gg. trgovce, ki do danes še niso pristopili k zadrugi, da se informirajo o njenem programu in da se včlanijo.

KONKURZI V PORASTU.

Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu je objavilo statistiko konkurzov za mesec avgust t. l. Po tej statistiki je znašalo število konkurzov 57, v avgustu lani 51, t. j. 12 odstotkov več. Po pokrajinah se razdele: Hrvatska 3 (9), Slovenija in Dalmacija 7 (5), Srbija in Črna gora 42 (26), Bosna in Hercegovina 4 (5) in Vojvodina 1 (6). — Od početka leta do 31. avgusta je znašalo število 742 napram 548 v istem času lani. Po pokrajinah: Slovenija in Dalmacija 82 (70), Hrvatska in Slavonija 93 (71), Srbija in Črna gora 472 (271), Bosna 21 (36), Vojvodina 67 (100).

* * *

BORZA TUDI V SARAJEVU.

Že dalj časa se pečajo gospodarski krogi Sarajeva in bližnje okolice ter krogi Južne Dalmacije, Črne gore in Novega Pazara z resnimi pismenimi pripravami za gradbo temelja v svrhu ustanovitve borze v Sarajevu. Izdelali so načrt in spomenico, po kojih naj bi se pečala borza v prvem času s prodajo lesa, rud, usnja in sliv. Dalje bi mogla borza kriti potrebo efektov v imenovanih pokrajinah. Upajo na ustanovitev kmalu po volitvah!

* * *

UVOZ LESA V ITALIJO.

V rimskih listih so priobčene uradne statistike o uvozu lesa v Italijo in izve-mo iz njih, da dobiva Italija surovi in rezani les skoraj izključno iz Jugoslavije in v Avstrije. Jugoslavija je poslala v prvih petih mesecih tekočega leta 376.314 ton lesa, Avstrija 289.325 ton, U. S. A. 39.275 ton, Rumunija 29.720 ton itd. Vidimo, kako prevladujeta prvi dve.

* * *

Psihološka razvrstitev nakupovalcev.

Trgovec, ki je mnogo let posloval v podrobni trgovini, je opazoval svoje odjemalce s psihološkega stališča ter jih uvrstil v pet glavnih skupin in sicer: 1. Sitne; 2. nestrpne; 3. razdražljive; 4. štedljive in 5. ljubeznive kupce.

1. Sitni nakupovalci niso najslabši odjemalci. Ti ostanejo trgovcu navadno zvesti, ker nočejo, pa tudi ne morejo kupovati pri vsakem trgovcu. Blago večkrat zamenjavajo, nikdar ne pohvalijo, vedno le grajajo. Z nobenim nakupom niso zadovoljni, a vendar se vračajo vedno z novim nakupom. V srcu so prepričani, da je ta trgovina najboljša.

2. Nestrpni nimajo nikdar časa za nakup, dasi jim ga v resnici preostaja. Kupujejo najraje tam, kjer se jim najhitreje postreže, zato si izbirajo trgovine z urnimi prodajalci, ki ne potrebujejo za iskanje blaga mnogo časa. Ako se takoj ne ustreže njihovim željam, odhajajo s pripomnjo, da se vrnoje »o priliki«. Ponujeni sedež odločno odklanjajo. Čestokrat povprašujejo v hitrici le pri vratih, ako je to ali ono blago v zalogi ter odhajajo z opravičbo »danes ne, pač pa drugič«. Ogibljejo se trgovin, v katerih opazijo mnogo ljudi, zato prihajajo v trgovino raje zgodaj zjutraj, ko se še pometi ali pa okoli poldne, ker se takrat mudi tudi prodajalec. Med nestrpnimi pa so nekateri tudi prijetni kupci, ki takoj kupijo, kar se jim ponudi, da jim le ni treba dolgo izbirati. To so boječi in takozvani »leteči« odjemalci.

3. Razdražljivi. Gorje trgovcu, ako takoj ne uga-ne njih želje in njih okus, ne glede na to, da se izražajo dokaj nejasno. Vsako nadaljnje povpraševanje po vrsti blaga jim gre na živce. Stalni niso nikjer, enkrat kupujejo tu, drugič tam a nikjer niso zadovoljni. Povsod je nekaj, kar jim ne ugaja. Radi omenjajo inflacijsko dobo, češ, da so trgovci v tej dobi dobro zaslužili, ker so podražili blago od ure do ure. Čakati ne marajo. Najljubša jim je postrežba po mladih vajenkah, ker smejo nastopati napram tem prostodušno.

4. Štedljivi kupci proučujejo in beležijo cene poprej po vseh trgovinah predno se odločijo za nakup. Radi primerjajo predvojne cene s sedanjimi in slednje s cenami v drugih trgovinah. V trgovini posedajo več časa ter se trudijo v potu svojega obraza, da bi znižali ceno. Srečni in zadovoljni so, ako se jim posreči odbiti od nastavljenih cen 25 ali celo 50 par. Prodajalci jih dobro poznajo in razumevajo njih psiho, zato jim nastavijo ceno za 25 par višje.

5. Ljubeznjivi kupci so sladki kot med in slajši kot sirup. Zadovoljni so z vsem. Hvalijo trgovino, podjetnika, vse osebe in celo slugo, ki jim donša blago. Svojim znancem in sorodnikom tajno in zaupno pripovedujejo, da so vsi trgovci le izkoriščevalci občinstva, da se ne dobi v nobeni trgovini poštenega blaga in da je zato vsakemu nakupovalcu priporočati naj bo ž njim kar najbolj ljubezniv in laskav, da ga še bolj ne ukanijo.

V šesto skupino bi uvrstili takozvane »vzorne« in brezhibne kupce — a žalibog jih ni dobiti. Zaman bi jih iskal Lindbergh in drugi po ameriškem in evropskem ozračju. Morebiti bi se vendar izplačala prireditve tozadnevne tekme, mogoče, da bi se le kdo našel po tej navadni poti.

Ta članek smo priobčili z ozirom

na »Poslano iz trgovskih krogov«, ki je izšel v eni zadnjih števil »Slovenskega Naroda« pod naslovom »Važno za obiskovalce trgovin.« Iskreno želimo, da bi ga občinstvo uvaževalo, dasi imamo le malo upanja do izboljšanja.

Banke v Združenih državah Severne Amerike.

Ameriški listi priobčujejo v zadnjem času izčrpana poročila o bankah in bankarstvu v Združenih državah. Poročilo ugotavlja, da imajo denarni zavodi v Ameriki 47 milijonov kontov za hranilne vloge, še več pa imajo odprtih poslovnih kontov. Pri bankah je naloženih v obliki vlog približno 50 milijard dolarjev. V splošnem je okoli 28.000 bank, ki imajo z rezervami vred 7.500 milijonov dolarjev glavnice. Ta ogromna glavnica štiti bančne kliente pred izgubami, kajti delničarji ne smejo v primeru krize niti enega centa od kapitala dvigniti, dokler ne poravnava banka vse obveznosti vstevši depozite. Banke Združenih držav imajo za 7500 milijonov dolarjev več denarja nego ga potrebujejo, da poravnajo vse svoje obveznosti.

Lastniki bank so stotisoči delničarjev denarnih zavodov; posebno v zadnjih letih je veliko oseb naložilo svoje premoženje v bančne delnice. Nekatere večje banke v mestih imajo pet do šesttisoč delničarjev. Delničarji se skoro praviloma porazdele precej enakovredno med trgovce v dotičnem kraju in ostalim prebivalstvom.

Vse banke razen par sto privatnih bank so oblastveno koncesionirane, ali od posameznih držav, ali pa od zvezne vlade. Bank, ki imajo koncesijo za bančne posle od vlade, je približno 8000, te se nazivajo nacionalne banke. Poleg njih je še 20.000 bank, ki imajo dovoljenje za poslovanje od posameznih zveznih držav. Nacionalne banke morajo poslovati po strogih predpisih zakona o nacionalnih bankah in zakona o bančnih rezervah. Zakoni se od časa do časa izpreminjajo, da vztrajajo razmeram, ki tudi v bančni stroki zahtevajo napredek. Na podlagi teh zakonov sme banka pri njej vloženi denar nalagati samo za gotove vrste naložb in izposojil. Poslovne knjige nacionalnih bank morajo biti za to določenim javnim uradnikom vsak čas na vpogled. Vsak trenutek smejo od zakladnega urada zvezne države imenovani strokovni uradniki prevzeti vse bančno poslovanje, da se prepričajo, če banka pošteno posluje.

Tudi državne banke, to je od posameznih zveznih držav koncesionirane banke se na enak način od vlade kontrolirajo. Te banke morajo podajati javno poročilo o svojem poslovanju. Državni bančni uradniki jih smejo vsak čas nenadoma kontrolirati. Načela, na katerih temelji ameriški bančni sistem, so se uveljavila ne le po dolgoletnih izkušnjah ameriških bank samih, ampak tudi po izkušnjah mednarodne bančne prakse.

Temeljna načela novega obrtnega zakona.

(Referat g. Krpana, načelnika ministrstva trgovine in industrije, na konferenci zbornic v Splitu 1927.)

(Nadaljevanje.)

Stanovska ali profesionalna organizacija podjetnikov je predmet, s katerim se bavijo vsa obrtna zakonodavstva, ki veljajo pri nas. Zakon o radnjama pozna prostovoljna udruženja, katera morejo ustanavljati lastniki podjetij in profesionalni delavci. Ustanavljanje takih udruženj ni vezano na nikake posebne predpise ali pogoje. Samo za pravico, da sodelujejo pri zborničnih volitvah, je potrebno, da predložijo svoje statute v odbritev zbornici in da se podvržejo njenemu nadzorstvu.

Poleg teh prostovoljnih udruženj predvideva zakon o radnjama prisilne organizacije »esnafskih« obrtov, tzv. esnafa. Esnafi se ustanavljajo po sklepu določenega števila lastnikov esnafskih obrtnih podjetij. Kadar je esnaf ustanovljen, se morajo pri njem včlaniti vsi esnafski obrtniki. Esnafi se ustanavljajo za sreze, izjemoma, če v enem srezu ni zadostnega števila mojstrov, se morejo v en esnaf združiti tudi mojstri dveh sosednjih srezov. Pomožno osebje predstavlja v esnafu pomočniški odbor petih oseb, katere voli pomočniška skupščina. Ta odbor sodeluje pri delovanju esnafa le takrat, kadar gre za vprašanja, ki se tičejo razmerja pomožnega osebja.

Kot nadaljno etapo v organizovanju esnafskih obrtov predvideva zakon o radnjama, »okrožne esnafske uprave«. Okrožne esnafske uprave so odbori, katere volijo člani uprave vseh esnafov v okrožju, njih namen pa je v glavnem, da pospešujejo ustanavljanje esnafov, nadzorujejo njihovo delo ter podvzemajo za pospeševanje obrta vse ono, kar presega moči poedinih esnafov.

Krona te esnafske organizacije je zanatska komora. Kajti po zakonu o radnjama se smatrajo komore za najvišje predstavnice profesionalnih udruženj.

Tudi zakonik št. XVII. iz leta 1884, ki velja v Hrvatski in Vojvodini, predvideva poleg prostovoljnih organizacij teh gospodarskih profesij samo za obrtnike prisilne organizacije, ki se tu nazivajo »obrtne zbornice«. Ta zakon pa normira tudi za prostovoljne organizacije pogoje, pod katerimi se morejo one ustanavljati. Dosledno temu zahteva, da njihova pravila odobri oblast. Obrtni zbori se kot prisilne organizacije ustanavljajo v mestih in občinah kjer je najmanj 100 takih obrtnikov, za katerih obrt je treba dokazati usposobljenost in ako ustanovitev zbora zahtevata dve tretjini obrtnikov dotičnega področja. Vsi obrtniki, katerih obrt je vezan na dokaz usposobljenosti, so v področju obrtnega zbora že po zakonu njegovi člani. Zastopstvo pomožnega osebja v obrtnem zboru ni predvideno.

Zakon, ki velja za Dalmacijo in Slovenijo, pozna samo prisilne profesionalne organizacije. Kjer take ne obstoje, se morajo ustanoviti po nalogu obrtne oblasti, ako ta na podlagi zaslišanja komore in zadrugne zveze, ako taka obstoja, ugotovi, da so dani pogoji za obstanek zadruge. Zadruga se ustanavlja redoma po kategorijah strok. Toda združiti se more v eno zadrugo tudi več sorodnih strok, izjemoma pa se more dovoliti tudi združevanje različnih nesorodnih obrtov v eno zadrugo. Ako zahtevajo razmere, more obsegi ena zadruga teritorialno več občin ali srezov.

Nadzorovalna oblast ima pravico odločevanja in inicijative ne samo za ustanavljanje novih teritorialnih udruženj, temveč tudi za združevanje že obstoječih, za izločitev poedinih strok ali sorodnih strokovnih skupin v posebna udruženja, kakor tudi za izpremembe v teritorialnem obsegu poedinih udruženj.

Ako obstoja za kak teritorij strokovno udruženje, postanejo vse osebe, ki se na dotičnem teritoriju bavijo z eno obrtno panogo, organizovanih v zadrugi, že po zakonu člani dotične zadruge. Za tovarniške obrte članstvo ni obvezno. Iz tega sledi, da so industrijski obrti, vsaj povečini, izvzeti od prisilnega udruževanja.

Pomožno osebje je zastopano v zadrugah po pomočniškem zboru, ki ima svojo posebno organizacijo.

Kakor je razvidno iz tega, so razlike v predpisih in profesionalnih organizacijah obrtnikov v obstoječih zakonodajah dokaj znatne. Pri vsem tem pa imajo vsi trije sistemi tudi skupnosti. Vsa tri zakonodavstva ustanavljajo v večji ali manjši meri načelo prisilnega udruževanja. V novem zakonu bi bilo treba uveljaviti ta princip v najširši meri s tem, da se osvoji eden tip udruženj s prisilnim članstvom. Ustanavljanje teh udruženj pa bi bilo treba vendarle preprečiti inicijativi obrtnikov samih ter jih ustanoviti le tedaj, kadar to zahteva določeno število oseb, ki morajo biti člani udruženja. To je nujno kot garancija, da bo vsaj eden del članstva delal z voljo na izvrševanju namena zadruge.

(Konec prihodnjšč.)

KANADSKA PŠENIČNA ZVEZA.

Zveza kanadskih producentov pšenice ima na oblikovanje svetovnih cen pšenice vedno večji vpliv. Sedaj naznanja, da bo razpolagala letos z več kot 200 milijoni bušlov pšenice, ki si jih je zagotovila v prerijskih provincah Manitoba, Saskatchewan in Alberta. V teh treh provincah je s pšenico obdelanega sveta 19.240.473 arov in jih kontrolira zveza 16 milijonov. Tekom štirih let njenega obstoja je naraslo število njenih članov na 140.000. Praktično ima torej ta zveza prodajni monopol za kanadsko pšenico. 1 acre = 40468 arov.

* * *

Nov val draginje.

Kdor motri inozemska tržna poročila, mor apriiti do prepričanja, da se pripravlja nov val draginje, ker je v zadnjih mesecih opaziti znatno dviganje cen skoraj vsem vsakdanjim potrebščinam. Posebno se pojavlja to pri cenah sirovin tekstilne industrije. Predvsem so se dvignile cene bombažu, ki so od pričetka letošnjega leta že za 65% do 70% višje. Vzrok je baje katastrofalna poplava v bližini Missisipija, ki je uničila prostrane nasade bombaža in pa nezadosten pridelek sploh. Podražile so se istotako druge konfekcijske sirovine, kakor umetna svila, usnje vseh vrst in platno. To podraženje sirovin povzroča dviganje cen vsemu konfekcijskemu blagu. Izgotovljeno bombažasto blago se je podražilo za najmanj 30%. Tudi pleteninam so narasle cene. Zlasti občutno je povišanje cen pri močnih bombažastih nogavicah, ki so kar za 25% do 30% dražje nego prej. Še bolj pa se bo občutilo podraženje sirovin za platneno blago, ker se bodo dvignile cene najpotrebnejšemu blagu, kakor navadnemu perilu, brisačam in rjuham. Dražji je tudi platneni damast. Podražila se je ovčja volna in umetna svila, ki se uporablja za obleke in v zadnjem času tudi za nogavice. Istotako ni zaostalo usnje vseh vrst, podražilo se je v preteklih tednih za 30%, kar znači 15 odstotni porast cen za izgotovljeno usnjeno blago, čevlje in rokavice.

Podražitev sirovin je pojav, ki je odvisen samo od zakonov narodnega gospodarstva, zato je odveč vsaka polemika. To so dejstva, ki so izven našega območja in našega vpliva ter se jih ne da predrugačiti.

Vlada in narodna skupščina pa bi morale skrbeti za to, da se omili draginja vsakdanjih potrebščin in ne da jo vlada z visoko carino še poostri. Znano je, da povzročajo v prvi vrsti draginjo tekstilnega blaga današnje previsoke carinske postavke.

Ali sme tedaj vlada vztrajati pri sedanjih tako visokih tarifnih postavkah, če te tako nevarno podražujejo blago? O tem naj bi razmišljali mero-dajni faktorji že sedaj in ukrenili potrebne korake, da se temu odpomore. Pri tem niso prizadeti samo širši sloji našega prebivalstva, ampak tudi trgovci. Vsakomur je znano, da trpe vsled podražanja blaga najbolj male trgovine, ker se konzument pri nakupu blaga omejuje do skrajnosti. Konzum pada vedno bolj. Čim manjši je konzum, tem manjše dohodke ima trgovci in tem manjši je njegov dobiček.

Seveda oškoduje država s svojimi visokimi in pretiranimi uvoznimi carinami tudi samo sebe na davkih.

All ste že član »Trgovskega društva Merkur v Ljubljani«? — Če ne, prijavite čimprej svoj pristop!

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

V obče je pristop k društvu vsakomur prost in sicer brez omejitve na prvotne društvenike ali predlagatelje, samo da se podvrže izrecno ali s konkludentnimi dejanji društvenim pravilom.

Kdo sprejema člane, preden se društvo ustanovi? Po navadi predlagatelj pravil, ali pa iz njih krogov sestavljeni pripravljalni odbor. Ta pripravljalni odbor nima še značaja društva, kar se že vidi iz njegovega prislova. Ker mu manjka moment trajnosti, ga je smatrati in obravnavati zgolj kot socijeteto po državljanskem zakoniku. Ker pa pride radi sprejema lahko do sporov, je priporočljivo, da se že v pravilih ugotovi, kdo sprejema pred ustanovitvijo društvene člane in pod katerimi pogoji.

Odobrena društvena pravila bodo tvorila ob sporih trdno podstavo za odločbe odnosno razsodbe. Čeprav je torej pri društvih načeloma pristop vsakomur prost, bo pri gotovih društvih že po njih namenu in naslovu prišlo lahko do omejitve na določen poklic, opravilo ali spol. Tako bodo akademska, dijaška, obrtniška društva pač sprejemala le akademiške-dijake, obrtnike, ženska društva le ženske, uradniška društva le uradnike itd. To je v podrobnem pač prepuščeno določbam pravil. Ako se društvo ali pripravljalni odbor teh pravil ne drži, pomenja to prekrščenje društvenega področja ter dovede lahko do oblastvenega razpusta § 24. društva. zakona.

5. Prav važna je določba, ki se tiče pravic in dolžnosti društvenikov. Te pravice in dolžnosti so tako različne, kakor društva in njih nameni. Ker govori zakon o pravicah in dolžnostih, ne odgovarja zmislu zakona, ako se določajo za gotove vrste društvenikov same dolžnosti, a nikake pravice. Najmanjša pravica je pač ta, da sme biti član, najsi bo reden ali

časten ali podporen, navzoč pri društvenih zborih.

Ponavadi pa so pravice članov mnogo obsežnejše. Ustanovnim in rednim, a tudi častnim članom se daje aktivna in pasivna pravica pri volitvah v odbor. Pri strokovnih društvih imajo člani tudi pravico zahtevati pravno varstvo, udeleževati se poučnih tečajev, uporabljati čitalnico, knjižnico, nositi društveni krog, društvene znake, pri družabnih društvih tudi pravico udeleževati se gotovih n. pr. gledaliških, pevskih, plesnih in drugih prireditev brezplačno.

Ker manjka društvom po zakonu iz leta 1867 pridobitni moment, se v pravila takih društev ne sme vnesti določba, da pripadajo ob prenehanju društva gotovi deleži društvene imovine vsem ali le nekaterim društvenikom, ker predstavlja ta društvena imovina skupno stvar, ki ne služi interesom posameznih članov kot takih, ampak drugim od njihovih individualnih interesov različnim namenom.

Tudi kar se tiče dolžnosti društvenikov, so te dolžnosti kaj različne. Običajne so denarne dajatve, dru-

štveni prispevki, članarine, ki se pobirajo od članov. Načelo enakosti tu ni popolnoma izvedeno in ga tudi ni treba.

Tako se razlikujejo društveni člani po višini svojih dajatev v pokrovitelje ali ustanovnike, ki plačujejo izredne doneske, potem v redne člane, ki plačujejo navadno članarino, podporne člane, ki plačujejo še manj, pa imajo zato tudi manj pravic, ponavadi samo pravice udeležbe pri obnem zboru brez glasovalne pravice.

Poleg denarnih dajatev pa ustanavljajo pravila čestokrat tudi dolžnost do gotovih dejanj, ali vsaj do gotovega udeleževanja, n. pr. pri sportnih, telovadnih, pri karitativnih društvih, kjer se zahtevajo od društvenikov aktivne storitve, n. pr. gojitev telovadbe in sporta, aktivna udeležba pri tekmah, aktivno posredovanje pri vzgoji mladine, pri obiskovanju ubogih in bolnih, predavanja itd. Tak člani se imenujejo potem tudi aktivni ali izvršilni člani v nasprotstvu do zgolj podpornih članov.

(Dalje prihodnjšč.)

THEUNIS V JUGOSLAVIJI.

Prejšnji belgijski ministrski predsednik Theunis se je na potovanju preko Sofije v Carigrad mudil tudi v Beogradu. Razgovarjal se je s finančnim ministrom Markovićem, s podpredsednikom Narodne banke Protićem in z voditelji drugih denarnih zavodov. Potovanje Theunissa je namenjeno proučevanju finančnega položaja balkanskih držav, s katerimi hoče stopiti Belgija v ožje gospodarske stike. V beograjskih finančnih krogih govorijo, da so se tikali razgovori tudi eventualne ustanovitve Belgijsko-jugoslovanske banke.

AMERIŠKI KARTEL PŠENICE.

Iz Newyorka poročajo: Po očividno zanesljivih informacijah iz poljedelskih krogov v U. S. A. nastaja tvorba velikega ameriškega pšeničnega kartela. Tam pravijo takim združitvam pool (pul). Novi pool se bo strnil okrog že obstoječega pšeničnega poola v državi Nebraska, vodil ga bo prejšnji guverner Nebraske. Nova združitev naj obsega vse države, ki pridelujejo pšenico: Teksas, Oklahomo, Kansas, Severno Dakoto, Južno Dakoto, Minnesota, Nebraska. Farmerji teh držav naj bi podpisali petletni kontrakt, ki jih obveže, da oddajo ves svoj pridelek poolu, ki ga nato proda. Načrti so zelo dobro pripravljeni, in jih odobrava, kakor poročajo, tudi poljedelski minister Jardine. Pred par dnevi smo poročali tudi o tvorbi pšeničnega poola v Kanadi, ki bo obsegal vse tamošnje pšenice pridelujoče pokrajine.

INTENZIVIRANJE AVSTRIJSKEGA POLJEDELSTVA.

Pisali smo že, kako se Avstrija trudi, da bi pomnožila poljedelstvu namenjeni svet ter bi s tem postala od inozemstva glede preskrbe z žitom itd. manj odvisna. Skrb za intenziviranje poljedelstva ima sedaj že ta uspeh, da je skupni kulturni svet danes že bistveno večji kot v predvojni dobi. Leta 1926 je meril kulturni svet že ca 2300 ha več kot pred vojsko, letos so ga pa pomnožili spet za 3000 do 4000 ha; skupni prirastek znaša torej 5000 do 6000 ha. Sicer je z njimi pokriti svet sedaj še zmeraj manjši kot v predvojni dobi, a pomnožil se je s pašniki, planinskimi pašniki, vrtovi in gozdi pokriti svet. Ves kulturni prostor meri 7.510.000 ha, neproduktivni prostor pa 780.000 ha (gorovje, ceste, hiše, stavbišča itd.). Kljub temu, da je njiv manj kot pred vojsko, je postala Avstrija v nekaterih žitnih vrstah od inozemstva že neodvisna.

POSPEŠEVANJE RUSKE INDUSTRIJE.

Najvišji narodnogospodarski svet je sklenil, da bo zvišal izdatke za industrijske naprave v letu 1927/28 od 1097.3 mil. rubljev na 1182.6 mil. rubljev. To zvišanje pride v dobro zlasti kovinski industriji, za katero so namenili skupaj 318 mil. rubljev. Tudi za domačo in petrolejsko industrijo bodo izdali večje zneske, in prav tako tudi za zgradbo novih elektrarn.

Trgovina.

Zastopstvo za kolonijale, drogerije in kemikalije. Tvrdba na Dunaju prevzame konsignacijska skladišča in zastopstvo za razpečevanje prvovrstnih kemikalij in produktov živilske industrije za izključno prodajo v Avstriji. Naslov. dobijo interese v zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Žito. Po skoraj enotedenski hausse na ameriških žitnih trgih so šle cene nenadoma nazaj, kar je vplivalo seveda tudi na evropske trge. Utemeljevali so to nazadovanje z velikimi likvidacijami na ameriških borzah. Vse kaže, da prejšnja hausse ni imela nobene trdne podlage in spričo tega tudi pri nadaljnjih sunkih hausse ni lahko misliti na stabilizacijo cen pšenice v sedanji višini. V Jugoslaviji bo po zadnji uradni ceni priderek menda boljši kot so pričakovali, in računijo z izvoznim pšeničnim previškom dveh milijonov meterskih stotov. V Nemčiji je priderek slejkoprej dober. U. S. A. računijo še zmeraj s pšeničnim eksportnim previškom v izmeri 250 milijonov bušlov, kar je dosti več kot lani. Tudi v Kanadi bo priderek prekosil dosedanje cene; mislijo, da bo eksport večji kakor v kateremkoli zadnjih treh letih.

Oblastno koncesijonirani mednarodni informacijski zavod
Viktor Blažič, Ljubljana, Rožna ulica št. 33/1.
se priporoča interesantom za preskrbo strokovno izvedenih trgovskih, trgovsko-kreditnih in zasebnih informacij po brezkonkurenčnih cenah.
Zahtevajte prospekt!

Industrija.

Prekoračenje kvote v jeklenem kartelu. V drugem letošnjem četrtletju so Nemčija, Belgija in Luksemburška določeno jim kvoto spet prekoračile. Francija je pa s svojo produkcijo za kvoto zaostala. Nemška kvota je bila določena s 3.160.000 tonami, pa so jo prekoračili za 833.000 ton in bodo morali plačati za to v izravnalno blagajno 1.660.000 dolarjev. Belgija je napravila 75.750 ton preveč in mora plačati 303.000 dolarjev, Luksemburška bo pa za 12.300 previšnih ton plačala 49.000 dolarjev. Velik del te vsote pride pri razdelitvi blagajne spet v iste roke nazaj. Kajti sedaj dobi iz blagajne samo Francija svojo nagrado. Francija je zaostala za kvoto za več kot 10 odstotkov; dovoljenih ima 2.283.000 ton, napravila je pa samo 1.992.000 ton, skoraj 13% manj. Torej dobi Francija dvojni znesek; najprvo odškodnino za manjšo produkcijo, potem pa še nanjo pripadajoči delež blagajne.

Kaj Poljaki zahtevajo. 30. septembra poteče teritorialni zaščitni dogovor med poljsko železno industrijo na eni strani ter češkoslovaško, avstrijsko in ogrsko železno industrijo na drugi strani. Doslej dogovora še niso podaljšali. Sliši se, da so stavili Poljaki gotove pogoje, ki se jim morajo dovoliti, da privolijo v podaljšanje dogovora; med drugim zahtevajo, da morajo omenjene tri države kupiti od njih na leto 60.000 ton železa.

Denarstvo.

Narodna banka 31. avgusta. Kovinsko kritje 491 milijonov dinarjev, posojila na menice in vrednostne papirje 1449.2 milijonov, saldo raznih računov 1343.8 mil. Druge aktivne postavke nespremenjene. Vsa aktiva skupaj 9811.5 mil. dinarjev. Obtok bankovcev 5628.1 mil. dinarjev, dobropis države na razne račune 158.8 mil. dinarjev itd. Pasiva skupaj 9811.5 mil. dinarjev.

Bilanca Bolgarske poljedelske banke za leto 1926 izkazuje v blagajni 89 milijonov levov, posojil na menice nad 483 milijonov, proti poročstvu 696 mil., beguncem 199 milijonov levov, posojil za drugam na tekoči račun 842 milijonov, invalidom, vdovam in sirotam 68 mil. hipotekarni banki 10 milijonov. Čistega dobička je bilo leta 1925 40 milijonov, lani pa 15 mil. levov; manjši dobiček gre na rovaš amortizacije tečajne difference 50dstotnega poljedelskega posojila iz leta 1886 v znesku 29 mil. levov.

Pokrajinska razstava »Ljubljana v jesen«

od 17. do 26. septembra 1927 na prostoru Ljubljanskega velesejma.

Legitimacije za obisk II. Pokrajinske razstave »Ljubljana v jesen« od 17. do 26. septembra 1927 so že v prodaji. Dobe se po Din 30.— pri vseh večjih denarnih zavodih, županstvih, raznih društvih in v Ljubljani pri sledečih tvrdkah: Putnik, Dunajska cesta, — Josip Zidar, Dunajska cesta, — Obrtna banka, — Jugoslavenska banka, — Jadransko-podunavska banka, — Zadruga gospodarska banka, — Češka industrijska banka, — Prva hrvatska štedionica, — Ljubljanska kreditna banka, — Slovenska banka, — Kreditni zavod za trgovino in obrt, — Aloma Company, — Zadruga banka, — Matelič & Co., Kongresni trg, — Brezalkoholna produkcija, Poljanski nasip, — Kmetijska družba za Slovenijo, — Komercijalna banka, — »Posredovalec«, Sv. Petra cesta, — Zavodi, trafike itd., ki teh legitimacij še nimajo v razpečevanju, pa jih žele proti proviziji prodajati, naj se takoj obrnejo na Urad velesejma v Ljubljani. Občinstvu priporočamo, da se poslužijo te ugodne prilike in si nabavljajo legitimacije že v predprodaji, da se ne bo treba nastavljati ob času prireditve pri sejmiskih blagajnah.

Revija narodnih noš. Kot sneg bela, trdo oškrobljena peča ali bohotna avba s srebrnim ali celo zlatim nakitjem, ro-

Okoli 5 mil. levov so pridržali kot rezervno za morebitne bodoče tečajne izgube tega posojila.

Uvoz, izvoz.

Avtomobilni eksport Amerike. Po vrednosti je ameriški eksport avtomobilov na tretjem mestu vseh ameriških eksportnih blagovnih vrst. Prvi je eksport bombaža, ki je izdal lani 814.4 milijonov dolarjev ali 17% vsega eksporta; za njim pride eksport petrolejskih produktov s 554.2 milijoni ali 11.5%, na tretjem mestu so pa avtomobili in avtomobilni sestavni deli s 337.4 milijoni dolarjev ali s 7 odstotki skupnega eksporta.

Promet.

Motorna kolesa v Angliji. Leta 1926 so registrirali na Angleškem skupno 1.299.788 motornih koles. Ker jih je bilo na koncu leta 1925 še 1.030.566, pomeni to skoraj 25 odstotni prirastek. Motorna kolesa s prikolicco kot malim nabavnim vozom so se v angleškem kupčijskem prometu zelo močno razvila. Angleška Auto-Cycle-Union prireja za propagiranje motornih koles potovalno razstavo šestnajstih tipov z raznimi oblikami prikolic. Vozijo skoz 40 mest.

Ljubljanska borza.

Tečaj 9. septembra 1927	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13511	13541
Curih 100 fr.	1094—	1097—
Dunaj 1 šilling	7995	8025
London 1 funt	27685	27665
Newyork 1 dolar	5685	5685
Praga 100 kron	16810	16890
Trst 100 lir	30750	30950

RAZNO.

Vrtnarska razstava v Bruslju se vrši od 10. do 18. septembra t. l.

Posredovanje za pomočnike trgovskih, industrijskih in obrtniških podjetij. »Hrvatski Radišak«, društvo za pospeševanje dela, vzgojo in namestitve trgovske, industrijske in obrtniške omladine, je osnovalo poseben odsek za posredovanje služb pomočnikom vseh trgovskih, obrtniških in industrijskih strok, na kar se gospodarji posebej opozarjajo. Naslov je: »Hrvatski Radišak«, Zagreb, Šenoina ulica 16.

Gospodarske vesti. Brazilija je najela v Angliji posojilo 10 milijonov funtov, ki ga bo porabila v valorizacijske na-

mene na trgu kave. — V okraju Provdija v Bolgariji so odkrili nova skladišča soli, ki so pa dosti izdatna šele v globini 50 m. Ker jih zasebniki ne bodo mogli izkoriščati, bo v jesenskem zasedanju predložen parlamentu načrt za eksploatacijo novih skladišč potom države. — Od 24. do 28. t. m. se vrši v Stari Zagori jugobolgarski vzorčni sejem; razstavljeni bodo poljedelski pridelki ter obrtni in industrijski izdelki.

— Carino na žito so zvišali na Francoškem od 18.20 na 25 frankov in je to samo prehod do poznejšega zvišanja na 35 frankov. — Po obvestilu ameriškega zakladnega urada je znašal javni dolg U. S. A. 1. septembra 18.380 milij. dolarjev. — Čisti dobiček družbe General Motors v Detroitu za prvo letošnje polletje znaša 129.25 milij. dolarjev, za 27.55 milij. več kot v prvi lanskoli polovici. — Število čekov na Poljskem v prvi letošnji polovici je znašalo 9.071.500 v skupni vsoti 7143 milij. zlatov, lani pa v vsem letu 13.441.600 z vsoto 10.610 milijonov zlatov. — »Berl. Börsen-Zeitung« poroča, da o večkrat omenjeni novi ureditvi srednjeevropskega železnega kartela ni govora. Pogodba poteče šele čez nekaj let in ni zato obnova pogodbe še prav nič aktualna. — Vse moravske tovarne čevljev so zaposlene za dolgo časa naprej. Eksportna trgovina se dviga, zlasti v ženskih čevljih. Kot najnovejšje odjemalke pridejo v poštev skandinavске države in Finska. — Večina delnic Banke Malopoljske je prešla v roke druge skupine, ki je prevzela skupaj z avstrijsko Bodenkreditanstalt za 3 milij. zlatov delnic. — Poljski kartel parafina so razpustili. Vzrok je huda konkurenca rafinerij Nobel in Vacuum Oil, ki niso v kartelu. Po razpustitvi kartela so cene parafina rapidno narasle. — Kavna tvrdka G. Dunring in sin ceni vidne zaloge kave s 1. septembrom na 5.064.000 vreč. Evropske zaloge so znašale 1. septembra 1.781.000. — V avgustu je bilo dovoljenih v Newyorku razmeroma zelo malo inozemskih posojil, za 106 milijonov dolarjev. — Železnica Čakovec—Zagreb se bo pričela pogajati z jugos. vlado glede prevzetja po državi, ker hoče poddržati vlada vse zasebne železnice. Doslej je vlada zelo malo ponujala. — Izvozna carina za poljsko žito, podaljšana do 30. junija 1928, znaša za 100 kg rži, ječmena ali ovsa 6 zlotov, pšenice 15, ajde, prosa in koruze 4, boba 7, drugega sočivja 4, otrob 7.50. — Vinski pridelek v Češkoslovaški bo kvantitativno daleč pod normalo, kvalitativno pa prav izvrsten. — V Ameriki so zvišali ceno denaturiranega spirita za 2 centa pri galloni. — Cenitev letošnjega ameriškega bombaževga pridelka variira med 55.7% in 60.1% normalnega pridelka, število bal pa med 12.038.000 in 13 milij. 500.000. — Češkoslovaški poštni čekovni urad je imel lani 9.082.000 Kč čistega dobička. — Na Ogrskem hočejo vpeljati za 210 blagovnih vrst luksuzni davek v izmeri 5 do 20 odstotkov vrednosti; med njimi so tekstilije in avtomobili. — Letošnji pridelok sladkorne pese na Ruskem označajo kot posebno ugoden; sladkorja bodo napravili najbrž 11 milijonov met. stotov. — Češkoslovaška papirna industrija je bila v zadnjih dveh mesecih sicer bolj zaposlena kot v isti dobi lanskega leta, a v povprečnosti vsega leta za 10% manj kot lani. Izkoriščanih je okoli 70 odstotkov produkcijske kapacitete, lani je delalo 80 do 85%. Vzrok te razmere majhne zaposlenosti je zmanjšanje eksporta, ki je posledica trgovske pogodbe z Avstrijo in domačega kartelnega kontingentiranja. — Nemška tvrdka Oppel namerava zgraditi v Rusiji tovarno koles (biciklov) in računijo z dnevno kapaciteto 1100 koles. — Dobra letošnja kvaliteta avstrijskega ječmena je privabila mnogo inozemskih kupcev. Zelo veliko so nakupile angleške pivovarne. — V Rimu je zboroval tretji mednarodni kongres za znanstveno organizacijo dela kot nadaljevanje kongresa v Pragi (1924) in v Bruslju (1925). Udeležilo se ga je nad 30 držav s 1000 zastopniki. Delo je bilo razdeljeno v štiri sekcije: 1. znanstvena organizacija delovnega procesa v industriji in trgovini; 2. v poljedelstvu in trgovini s poljedelskimi pridelki; 3. v javnih podjetjih; 4. v domačem gospodarstvu. Bomo še poročali.

Drobne vesti. Cie d'Azote Française (azote = dušik) je sklenila z mestnim

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporočila

špecerijsko blago

raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpolago.

Telefon št. 2666.

od januarja do avgusta 6,775.000 ton železne rude napram 4,105.000 tonam v isti dobi lanskega leta in 5,560.000 tonam v prvih osmih mesecih leta 1925, ki je bilo doslej rekordno leto. — Na račun našega vojnega dolga Angliji je bil vložen pri Narodni banki 5. t. m. prvi obrok v znesku 75.000 funtov, na račun drugih dolgov v Angliji pa 51.171 in 2500 funtov. — Sitnosti pri bodočih trgovskih pogajanjih s Turčijo nam bo delalo zlasti še nereseno vprašanje sekvestracije posestev turških podanikov v Jugoslaviji in obratno. Justično ministrstvo je izdelalo že tozadevno pogodbo, ki jo bodo redigirali sporazumno s Turčijo. — Reorganizirali so jugoslovansko trgovsko agenturo v Budimpešti in bo pričela takoj z delom. Naslov: Vilmos csaszar ut. 26. Dajala bo interesentom potrebne informacije o gospodarskih in prometnih razmerah na Ogrskem ter bo sploh v vsakem oziru na razpolago. — Povprečna sladkorna vsebina pese v Češkoslovaški znaša 15.31%, lani 15.20, leta 1925 14.90%. Teža gomoli 300 gramov, lani 373. Zlasti ugodno je na Moravskem in v Slovaški. — Na borzi v Pragi so dosegle Škodove delnice prvič znesek 1000 Kč. — Britansko-ogrška banka v Budimpešti izkazuje za prvo letošnje polovico 916.510 pengő čistega dobička, lani za vse leto 885.400 pengő. — Nemška državna železnica je imela v juliju 543 mil. mark dohodkov; to je najvišji znesek, odkar družba obstoji (oktobra 1924). Vsi dohodki prvih letošnjih sedmih mesecev so nesli 2801.8 mil. mark in so bili za 386.2 mil. mark večji kot v isti dobi lanskega leta. — Poljaki so izvozno carino na žito podaljšali do 30. junija 1928.

Hmelj.

Evropski pridelek hmelja. Ni še objavljen ves statistični uradni material letošnjega pridelka hmelja, vendar izdajajo strokovnjaki sledečo statistiko: V Češkoslovaški računijo na 260.000 q; v Poljski računijo na 50.000 q; v Jugoslaviji računijo na 78.000 q; v Avstriji, Ogrski itd. rač. na 3.000 q; v Alzaciji računijo na 75.000 q; v Burgundiji in ostali Franciji 50.000 q; v Belgiji računijo na 40.000 q. O Rusiji, Ameriki in Angliji ni še nobene statistike, dočim vstavljajo za Avstralijo v račun 15.000 met. stotov, toliko kot v prejšnjih letih. Vsega skupaj pričakujejo pridelek 600.000 stotov po 50 kg; to je količina, ki skupaj s še obstoječimi zalogami potrebo več kot zadostno krije. Zato tudi ne računijo s previsokimi cenami. Čehi so s svojim pridelkom glede kvalitete prav zadovoljni in upajo na živahno povpraševanje.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava kožuhov in dežnih plaščev. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno dražbo za dobavo deset kožuhov in 25 dežnih plaščev. Dražba bo dne 24. oktobra 1927 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41., kjer se lahko vpregledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Direkcija drž. železnice, ekonomskega oddelka v Ljubljani sprejema do 13. septembra t. l. ponudbe glede dobave borovega lesa, hrastovih pragov; do

16. septembra t. l. glede dobave žičnih vrvi; do 20. septembra t. l. pa glede dobave bakrenih cevi. — Mjesni upravni odbor bratinske blagajne v Kakanju sprejema do 15. septembra t. l. ponudbe glede dobave emajliranih pljuvalnikov, aluminijastih kozarcev, jedilnega orodja in druge posode ter glede dobave bolniških oblek, odev, brisač, blazin in platna. — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 15. septembra t. l. ponudbe glede dobave 600 kg pocinkane pločevine, 3000 kg betonskega železa, 1000 kg okroglega železa; do 17. septembra t. l. glede dobave 8000 kg karbida; do 20. septembra t. l. glede dobave 4 vagonov portland-cementa, 6 vagonov negašenega apna, 90.000 komadov opeke. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave 500 m manesmannovih cevi. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave 120 kub. met. jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 13. septembra pri komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede dobave 500.000 kilogr. sena in 30.000 kg slame. — Dne 13. septembra t. l. pri komandi Dravske diviz. oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1927 do 31. marca 1928. — Dne 17. septembra t. l. pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (moka, zdrob, fižol, čaj, kava, mast, olje, kis, sladkor itd.) za čas od 1. oktobra do 31. decembra 1927. — Dne 20. septembra t. l. pri Glavnem Sanitetnem Slogalištu v Zemunu glede dobave malih poljskih lekarn.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

KREDITNA

ZADRUGA DETAJLNIH TRGOVCEV

reg. zadruga z omejeno zavezo

v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 7/I.

(Nabavna organizacija za odjemalce)

Naslednje ljubljanske detajlne trgovine:

Baraga Lud., pisalni in šivalni stroji;
Bar Franc., radio-potrebnice, pisalni stroji;
Bijak Filip, krznarstvo;
Bohinje Viktor, kolesa in gumijevi izdelki;
Breznik & Fritsch, kuhinjska oprema, železnina;
Čošnik Janko, manufaktura;
Čebin Dom., drva, premoš, koks;
Eger T., modna trgovina;
Fabiani & Jurjovec, manufaktura;
Florjančič Stanko, alumn. posoda;
Gričar & Mejač, konfekcija;
Grobelnik I., manufaktura;
Hamann J. C., modna trgovina;
Hilarija drva, premoš, koks, oglje;
Kenda M., galanterija;
Kette J., modna trgovina;
Kollmann Franc., steklo in porcelan;
Kostevc J., manufaktura;
Kozina Peter & Co., čevlji;
Krisper Ant., galanterija in čevlji;

Maček I., konfekcija;
Magdič P., modna trgovina;
Mayer J. C., manufaktura;
Miklavc R., manufaktura;
Mikuž L., dežniki;
Naglas J. J., pohištvo;
Pauschin A., steklo in porcelan;
Petrič Vaso nasl. I. Samec, galanterija;
Prelog Karl, volna in nogavice;
Rasberger A., gramofoni;
Sanitase drogerija, B. Gregorič, fotogr. aparati;
Sedej-Strnad, ženski klobuki;
Schmitt F. M., galanterija;
Schneider & Verovšek, kuh. oprema in železnina;
Schwab Drago, konfekcija, krojaštvo;
Skaberné A. & E., manufaktura;
Soss K. A., šinkovec nasl., modna trgovina;
Souvan Franc. Ksav., manufaktura;
Urbanc Feliks, manufaktura;
Žibert A., modna trgovina in čevlji;

so ustanovile lastno KREDITNO ZADRUGO, ki naj omogoči vsem slojem prebivalstva, da si nabavijo potrebne predmete, ako tudi ne razpolagajo momentano s potrebnim denarjem. Zadruga dovoljuje kredite proti odplačilu v mesečnih obrokih na popolnoma nov način, ki nudi odjemalcem izredno ugodnosti in jim da možnost nakupa v zgoraj navedenih trgovinah pod ravno istimi pogoji, kot jih uživa vsak kupec z gotovino.

Ako se hočete poslužiti ugodnosti tega novega sistema, zahtevajte tako ustmena ali pismena pojasnila od Kreditne zadruge detajlnih trgovcev v Ljubljani Šelenburgova ulica št. 7 (I. nadstr.).

Važno za državne uradnike, privatne nameštence, stariše itd., sploh za vse, ki bi hoteli kupiti take, odplačevati pa v ugodnih mesečnih obrokih.

Vprašanja iz province rešujemo z obratno pošto.

Na veliko. GALANTERIJA. Nizke cene.

D. M. C. prejico, dišeča mila, žlice, vilice (pribor) alpaka, aluminium, škarje za prikrejevanje in obrezovanje trt, žepni noži, glavniki, razni sukanci, drota, svila v vseh barvah samo pri Josip Petelinc-u, Ljubljana

Blizu Prežernovega spomenika, ob vodi.

Postrežba točna.

Nizke cene.

Na veliko.

Brzjavlj: Krispercoloniale Ljubljana. - Telefon št. 2263.

ANT. KRISPER COLONIALE

Ljubljana.

Lastnika: ALOJZIJ LILLEG in JOS. VERLIČ.

Veletrgovina kolonijalne robe.

Velepražarna kave.

Mlini za dišave.

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.

Mineralne vode.

Ceniki na razpolago. — Točna postrežba.

P. n. trgovcem društvom
in organizacijam!

KOLEDARJE za leto 1928

izvršuje v vseh oblikah
tiskarna „MERKUR“
v Ljubljani

Gregorčičeva ul. 23
Lastna knjigovoznica!
Naročila sprejema in
izvršuje koledarje že
sedaj . . .

Vse vrste trgovskih knjig kot: ameriške
skladniške, knjige, dnevniki, blagajniške
knjige, vseh vrst stroškovne, bloke, mape
kot tudi vse vrste šolskih zvezkov vam
nudi s svojimi preloženimi izdelki naj-
ugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florjanska ulica št. 14

knjigovoznica, industrija šolskih
zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

Izdelovanje oljnatih barv, firnež, la-
kov in steklarskega kleja. — Zaloga
kemikalij in rudninskih barv. — Po-
trebščine za slikarje, pleskarje, ličarje
in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

IVAN JANČAR

Trgovina Miklošičeva cesta 4
Skladišče Vidovdanska c. 14.

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. - Simon Gregorčičeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce,
obrnike, industrijce in urade. - Lastna knjigovoznica